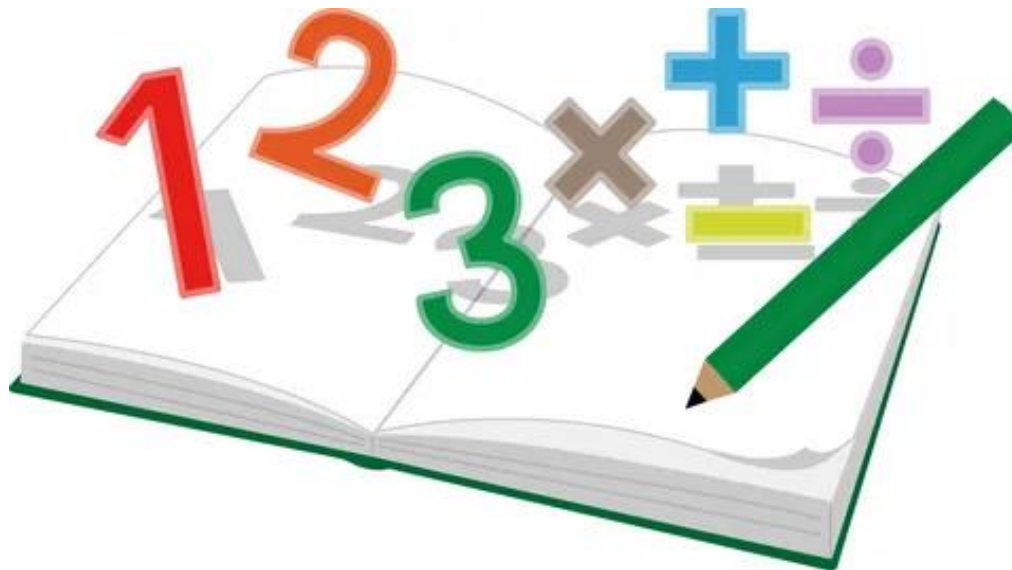

Сьогодні
21.04.2023

Клас
5-А

Середнє арифметичне

Сьогодні
21.04.2023

Повідомлення теми уроку та мотивація навчально-пізнавальної діяльності учнів

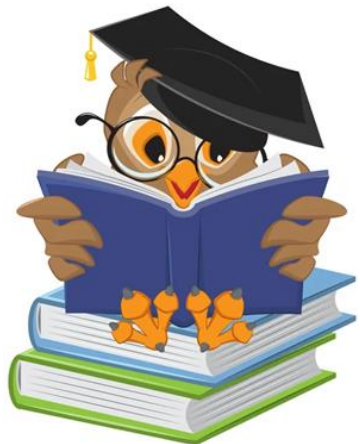
Мета уроку:
ввести поняття середнього
арифметичного; сформувати
вміння застосовувати його при
розв'язуванні вправ і задач у
практичній діяльності.

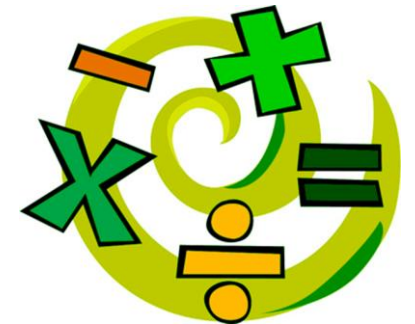
Середнє арифметичне

У повсякденному житті часто використовують поняття чогось середнього. Наприклад, середній бал по оцінкам з предмету, середня врожайність деякої сільськогосподарської культури, середня температура повітря, середня швидкість руху тощо.

Наприклад, середнє арифметичне чисел 2,5; 3,7; 2,8 і 4,2 дорівнює 3,3, оскільки $(2,5 + 3,7 + 2,8 + 4,2) : 4 = 3,3$

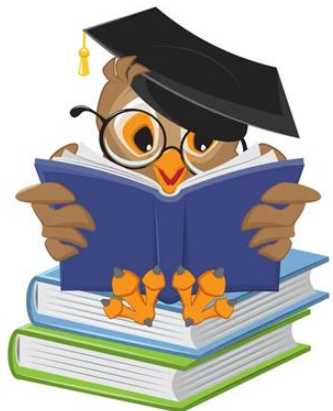
Число, що є часткою від ділення суми чисел на їх кількість, називають середнім арифметичним цих чисел.

Середнє значення величини

Приклад 1. Україна утримує 4 місце на світовому ринку кукурудзи. У 2018 р. наша держава продала на експорт 22 млн т кукурудзи, у 2019 р. – 33 млн тонн, а у 2020 р. — 23 млн тонн. Скільки в середньому кукурудзи на рік експортувала Україна за вказаний трирічний період?

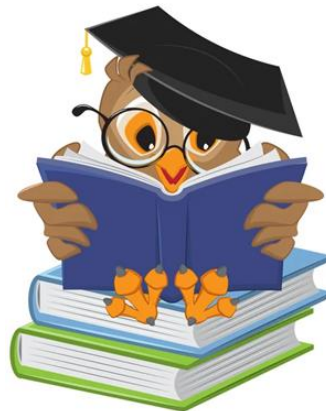
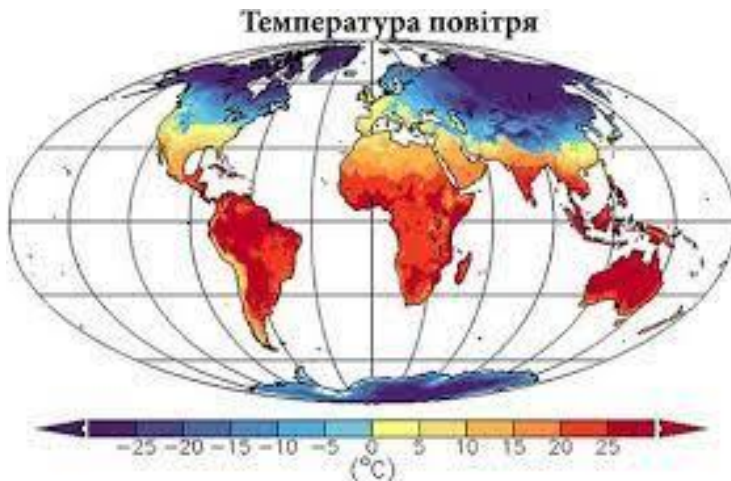
Розв'язання. Знайдемо спочатку, скільки центнерів кукурудзи було продано на експорт за згадані в умові 3 роки:
 $22 + 33 + 23 = 78$ (млн т). Тепер розподілимо цей обсяг порівну між трьома роками, тобто поділимо весь обсяг на кількість років: $78 : 3 = 26$ (млн т). Отже, у середньому за період з 2018 по 2020 роки Україна експортувала по 26 млн т кукурудзи на рік.

Приклади задач

Задача 1. Знайти середньодобову температуру повітря о 7 год за 5 днів, якщо вона о 7 год протягом цих днів була: 12 °С; 14 °С; 11 °С; 13 °С; 15 °С.

Розв'язання. $(12 + 14 + 11 + 13 + 15) : 5 = 13$ (°С).

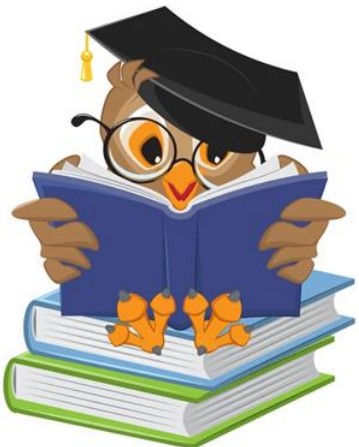
Приклади задач

Задача 2. Стрілець виконав 7 пострілів у мішень. Двічі він улучив у «дев'ятку», тричі — у «вісімку» і ще двічі промахнувся. Скільки очок у середньому набирала стрілець за один постріл?

Розв'язання. Маємо всього 7 пострілів, з яких 2 постріли по 9 очок, 3 постріли по 8 очок і 2 постріли по 0 очок: $(2 \cdot 9 + 3 \cdot 8 + 2 \cdot 0) : 7 = 6$ (очок).

Отже, у середньому стрілець набирала по 6 очок за кожний постріл.

Поняття про середню швидкість руху

Приклад 2. Пішохід рухався 2 год зі швидкістю 4,2 км/год і 3 год зі швидкістю 4,7 км/год. З якою сталою швидкістю він мав рухатися, щоб подолати ту саму відстань за той самий час?

Розв'язання. Знайдемо відстань, яку подолав пішохід:

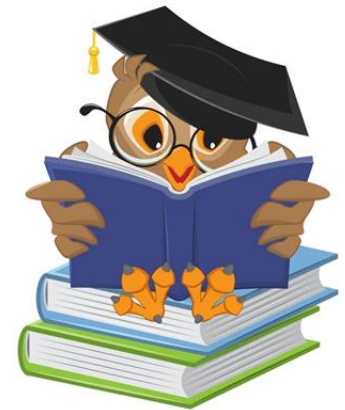
$$4,2 \cdot 2 + 4,7 \cdot 3 = 22,5 \text{ км.}$$

Поділимо цю відстань на витрачений час:

$$22,5 : 5 = 4,5 \text{ км/год.}$$

Отже, пішохід мав рухатися зі швидкістю 4,5 км/год. Таку швидкість називають середньою швидкістю руху. Таку саму відповідь ми отримали б, якби знайшли середнє арифметичне швидкостей за кожну годину руху:

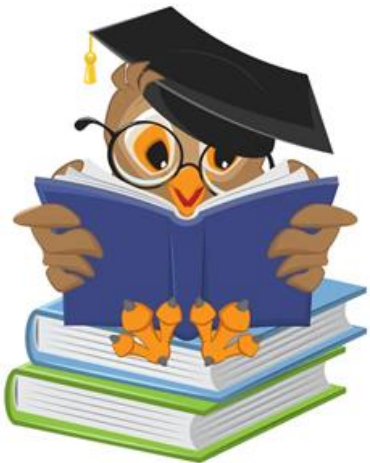
$$(4,2 + 4,2 + 4,7 + 4,7 + 4,7) : 5 = 4,5 \text{ км/год.}$$

Сьогодні
21.04.2023

Повідомлення теми уроку та мотивація навчально-пізнавальної діяльності учнів

Щоб знайти середню швидкість руху, треба всю подолану відстань поділити на весь витрачений на це час

$$v_{\text{сер}} = s_0 : t_0$$

де s_0 - уся подолана відстань, а
 t_0 - увесь витрачений на
подолання цієї відстані час.

Класна робота

(Усно). Знайдіть середнє арифметичне чисел:

1) 7 і 9;   2) 14 і 18;   3) 4, 5 і 6;

4) 100, 100 і 400;   5) 2, 3, 7 і 8;   6) 12,4 і 7,6.

Робота з підручником

Завдання № 1665.

За 5 год велосипедист подолав 82 км.
Знайдіть його середню швидкість.

Розв'язання:

1) $82 : 5 = 16,4$ (км/год) – середня швидкість

Відповідь: 16,4 км/год.

Робота з підручником

Завдання № 1667.

Приватний підприємець за 4 дні продав 1 т 240 кг картоплі.
Скільки кг у середньому він продавав щодня?

Розв'язання:
1) $1240 : 4 = 310$ (кг) – в
середньому за день.
Відповідь: 310 кг.

Робота з підручником

Завдання № 1669.

Користуючись таблицею, знайдіть середньодобову температуру повітря о 8-й ранку протягом тижня.

День тижня	Понеділок	Вівторок	Середа	Четвер	П'ятниця	Субота	Неділя
Температура о 8-00, °C	12	13	17	14	17	19	20

Розв'язання:

$$1) (12+13+17+14+17+19+20) : 7 = 112 : 7 = 16 (^{\circ}\text{C}) - \text{середньодобова температура}$$

Відповідь: 16 °C.

Робота з підручником

Завдання № 1671.

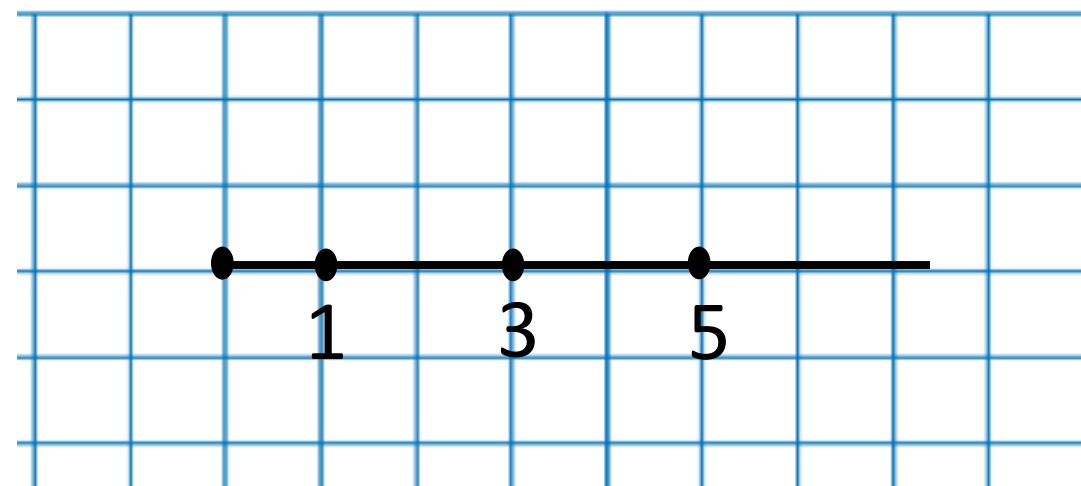
Знайдіть середнє арифметичне чисел 1 і 5.
Позначте на числовому промені число 1, число 5
та їх середнє арифметичне. Зробіть висновок.

Розв'язування:

$$1) (1+5) : 2 = 3$$

Відповідь: 3.

Робота з підручником

Завдання № 1672

Знайдіть середнє арифметичне чисел:

1) 12 і 17;	2) 45, 49 і 53;
3) 25, 29, 32 і 38;	4) 17,5; 19,4; 17,8; 25,3 і 26,5.

Розв'язання:

- 1) $(12 + 17) = 29 : 2 = 14,5$;
- 2) $(45 + 49 + 53) = 147 : 3 = 49$;
- 3) $(25 + 29 + 32 + 38) = 124 : 4 = 31$;
- 4) $(17,5 + 19,4 + 17,8 + 25,3 + 26,5) : 5 = 106,5 : 5 = 21,3$.

Сьогодні
21.04.2023

Підсумок уроку. Усне опитування

1. Як знайти середнє арифметичне кількох чисел?
2. Як знайти середнє значення деякої величини?
3. Як знайти середню швидкість руху?

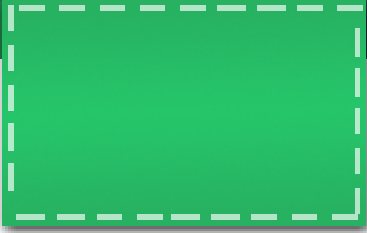
Сьогодні
21.04.2023

Завдання для домашньої роботи

Опрацюй параграф
48.

Виконай завдання
№ 1670, 1673.

1670. За 5 днів фермер реалізував власної продукції на суму 24 680 грн. На яку суму в середньому фермер щоденно реалізовував продукції?

1673. Знайди середнє арифметичне чисел:

1) 19,2 і 14,8;

2) 42, 47 і 52;

3) 13,7; 14,5; 12,2 і 11;

4) 19, 21, 25, 27, 24 і 22.